



Пише:  
Небојша  
Јанковић

Ванкувер, јули 2009.

Пре десетак дана у Редакцију се јави наш дописник из Прага. Прочитао је мој путопис из Тексаса и има питање: Зашто никада ништа не пишете о Ванкуверу? Ето, ваш град је поново проглашен за "најбољи за живот на свету", а ја, као и многи, о Ванкуверу мало шта знам. И сумњам да ћу тако далеко икад путовати.

И тако, хтео не хтео, први пут после неколико деценија налазим се пред новинарским "задатком" који желим да испуним по свим правилима професије а знам да у томе постоји велика сметња и препрека.

Сећам се да сам својевремено радећи на РТБ-у у Таковској 10 у Београду, из свога стана на углу 29 Новембра и Џорџа Вашингтона на посао обично кретао после јутарње "тв шпице". Уз слику споменика Победнику на Калемегдану са ТВ се орило: "Ко сунце сјаш, бели граде наш, вечно наааш". А ја сам излазио на улицу, кретао узбрдо према Хиландарској и Таковској улици пробијајући се између отворених контејнера из којих се ширио неподношљив задах, гледао оронуте, никад кречене фасаде и ништа ми у тој песми није било ни чудно ни нелогично.

У Селинцеровој новели "Френи и Зуи" главни јунак на питање зашто се не одсели из Њујорка, одговара: "Како да одем из овог града, из овог кварта? У овој улици провео сам читав живот. Ту су ме два пута опљачкали и умало ме није згазио ауто!"

Како, дакле, да објективно пишеш о Ванкуверу ја, који овде живим већ петнаест година? И како да то што пишеш буде од икакве користи за неког ко овде никада није био? Питање је сад.

### Левант на Пацифику

Да би се од нечега ипак могло почети потребан је дослован превод "титуле" коју је Ванкувер и ове године освојио. То је, каже се у образложењу the most liveable city in the world – град у коме се најлакше, најудобније и са најмање стреса и фрке може живети. И то је, углавном, тачно..

Ако Ванкувер упоредите са најближим великим градом, са Сиетлом у америчкој држави Вашингтон у време одласка на посао и враћања са истог (до 9 ујутро и после 5 поподне), уочићете драстичну разлику. Док вам је од Сиетла до оближњег Еверета за време rush hour-а понекад потребно скоро 2 сата, у Ванкуверу саобраћај је током целог дана скоро равномеран и углавном подношљив. Градски центар је пун шетача, Робсон и Денман улице су препуне купаца, у кафанама у време ручка тешко је наћи слободан сто.

Тајна је у томе што у Ванкуве-

# КОЈОТ У ПАРКУ, ЛИВАДА НА КРОВУ

ру више од половине запослених не ради у класичном радном времену од 9 до 5. Изузев грађевинарства (нарочито сада, уочи зимске Олимпијаде), овде је чак тешко пронаћи привредну делатност у класичном смислу. Туризам, угоститељство и остале услуге и - то је углавном то. И велики број "кол-центра" одакле се телефонским претплатницима широм Америке и Канаде нуди све и свашта. Дobar део тих "производа и услуга" је чиста превара па због тога овај град понегде у провинцији зову Scamcouver (scam-подвала, превара).

Лагодан живот на рачун лаковерних на неки начин је и део овдашње традиције. Ванкувер је за време Златне Грознице био последњи град са кога се ишло даље на север према Јукону. Трагачима за златом Ванкуверчани су продавали све чега су могли да се досете тврдећи да ће им то тамо бити потребно. А оне који би живи стигли до Клондајка, више од хиљаду миља одаваде, дочекао би представник "Ван-



куверске Телеграфске Компаније" нудећи им да за 5 долара пошаљу телеграм кући да фамилија не брине. Превару је тек после неколико месеци открио један gold digger видећи да на Јукону уопште нема ни телеграфских стубова ни жица.

### 1 Turban, 1 Scotch, 1 Queer

Мултикултурализам је за разлику од америчког melting pot-а званична канадска политика али та паролa нигде у Канади нема такву потврду у реалности као у Ванкуверу. У пародији на познату блуз мелодију "One bourbon, one scotch, one beer" која се пре неколико година вртела на рок станици "101" пева се о томе како један Турбан (Сик), Шкот и геј-момак седе заједно у пабу, испијају пиће и све је cool и у најбољем реду. Углавном и јесте. Такозване "видљиве мањине" (Кинези, Корејанци, Вијетнамци, Индуси, Сики, Иранци) представљају скоро половину становника Ванкувера и околине. Дода ли се томе и геј популација (најбројнија у Северној Америци после Сан Франциска) која такође свесно испољава одлике "видљиве мањине" онда се појам већине и мањине у овом граду потпуно релативизује.

Различити етнички утицаји највидљивији су у исхрани која је у потпуности интернационализована. Број етно ресторана је процентуално већи него у било ком граду Северне Америке. Суши, јакисоба и гјоза у јапанским ресторанима на Робсону, индијска тика-масала и тандори-пилетина у Фрејзер улици, пекиншка патка, димсум, сечуанска свињетина свуда по граду, фалафел, шварма и преслатка баклава у либанским ресторанима, а на Денман улици, изнад улаза у веома посећену радњу, кратко и јасно – "Бурек". Радњу колико знам држе Бугари а главна клијентела су Срби и Босанци.

Степен неизбежне толеранције који постоји у Ванкуверу дефинитивно је имао терапеутско дејство на све нас који смо овде стигли право из етничких сукоба и конфликта. Било какво другачије понашање овде једноставно не би ни било могуће. Интересантно је, међутим, да је овдашњи ниво толеранције веома тешко транспоновати у неки други амбијент. Један

роштиљ, налазе се и херметички затворени сандуци за ђубре на којима пише да су "мечкоотпорни" (bear proof).

Нешто даље, код Сквомиша, на путу за скијашки центар Вислер, пре недељу дана мајка је једва одбранила дете од гладног кугуара. Полиција која је успела да пронађе и усмрти звер тврди да ових опасних мачака у том крају има тридесетак. Мајка спасеног детета, сва изгребана, на телевизији каже да јој је жао кугуара.

Но, можда најнеобичнија ствар за посетиоце Ванкувера су "пошумљени" кровови стамбених зграда који изгледају као мини-паркови. Слично је и са већим терасама скупих кондоминијума и пентхауса. У згради преко пута мог малог балкона, тераса величине 10 са 10 метара потпуно је прекривена дрвећем. Синоћ је ту био "парти" са двадесетак званица, дим са роштиља дизао се у небо.

На самом крају шеталишта у крају у коме живим недавно је никао нови Конгресни Центар. На његовом нагнутом бетонском крову засађена је трава и то је, кажу, прва еколошка грађевина на свету. У њој ни зими неће бити потребе за грејањем јер слој земље и растиња пружа бољу заштиту од било каквог изолационог материјала.

### The sound of silence

Пред сам крај овог текста (као некад, на писменим задацима из Српског), све ми се некако чини да сам промашио тему. Уместо да рационално одговорим на питање зашто је Ванкувер "најбољи град за живот на свету", завршавам са описима природе.

И већ као да чујем неколико преосталих другара из Београда како кажу: Стани мало, а шта је са друштвеним животом? Имаш ли пријатеља међу Канађанима? Виђаш ли се често са нама? Шта радиш у слободном времену?

Одговарам им кратко, телеграфски:

Међу Канађанима имам неколико познаника. Ретко се срећемо, причамо о неважним стварима. Овде се то зове Мали Говор.

Међу нама имам неколико пријатеља. Виђам их све ређе, у последње време замарају ме разговори о политици и националној несрећи.

Матор сам човек па у слободном времену све чешће шетам обалом. Сам. Ћутке. Понекад, на неколико метара од мене, на површину изрони фока. Чини ми се увек једна иста, уображавам да ме препознаје.

А онда им причам виц о два Финца који седе у колиби у тундри и три дана ћутке пију. Четвртог дана један од двојице коначно подигне чашу и каже: живели! А онај други га зачуђено погледа и пита: Јесмо ли овде дошли да пијемо или да причамо? И настављају да пију у тишини.

### Зов Дивљине

И становницима Ванкувера као и онима који га први пут посећују понекад је тешко да установе да ли је ово град на Океану или је Океан са свих страна продро у град, је ли ово град окружен шумом или је све ово једна велика дивљина попрскана крхким стакленим грађевинама у којима људи живе. У било ком правцу да кренете, после петнаестак минута хода, наћи ћете се или на обали или у дубокој шуми. Чак су и градски паркови неговани у најбољој енглеској традицији само делови те исте непрегледне дивљине.

У великом парку који носи име Краљице Елизабете којот, ракун, твор и слична "створења" могу се видети на сваком кораку. Ако кренете колима преко моста ка Северном Ванкуверу већ за неколико минута наћићете се у густој шуми у којој важе нека друга правила. На сваком излетишту поред простора за камповање и јаме за